

Genel Yayın Sıra No: 163
2010/5
Cep Kitaplığı: LIV
ISBN No: 978-605-5614-29-4

Yayına Hazırlayan
Av. Celal Ülgen - Av. Coşkun Ongun

Kapak
Can Eren

Tasarım / Uygulama
Referans Ajans
Tel: +90.212 347 32 47
e-mail: info@referansajans.com

Baskı
Sanat Matbaacılık
Medya ve Reklam Hizm. San. Tic. Ltd. Şti.
Hattat Halim Sokak No:13
Balmumcu - Beşiktaş / İstanbul
Tel: +90.212 267 04 23
e-mail: as@sanatmatbaacilik.com

Birinci Basım: Mart 2010

İstanbul Barosu Yönetim Kurulu Kararıyla 1.000 adet basılmıştır.

İstanbul Barosu

**TÜRK TİCARET
KANUNU TASARISI
ile
DENİZ TİCARET
HUKUKUNA
GETİRİLEN
DEĞİŞİKLİKLERİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

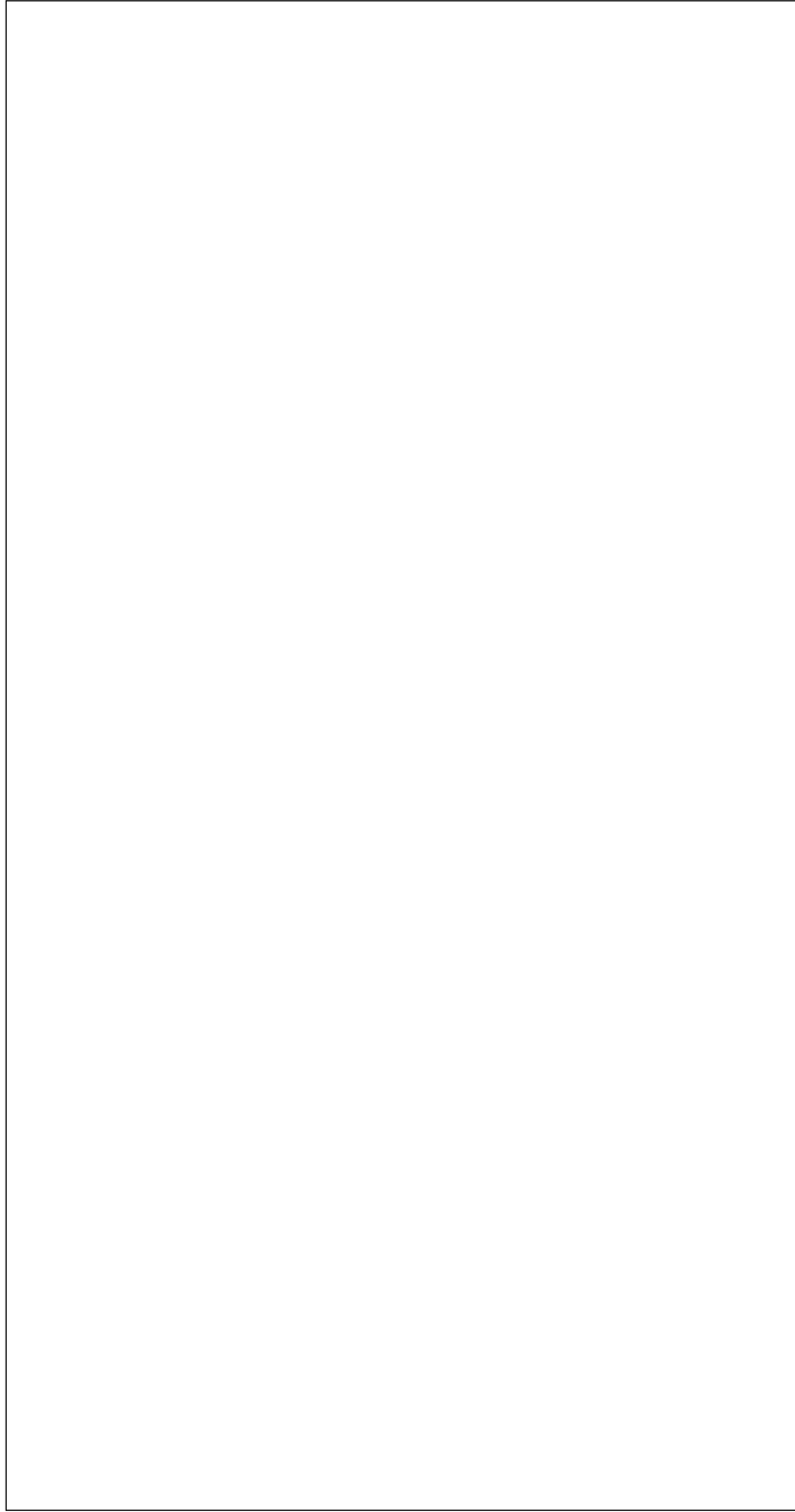
7 Kasım 2009

T.C.

Marmara Üniversitesi
Haydarpaşa Yerleşkesi

İSTANBUL BAROSU YAYINLARI
İstiklal Caddesi Orhan Adli Apaydın Sokak
1. Baro Han Beyoğlu / İstanbul
Tel: (0212) 251 63 25 (pbx)
Faks: (0212) 293 89 60
dergi@istanbulbarosu.org.tr

İÇİNDEKİLER

Yayın Kurulu'ndan	7
Açılış	9
Av. Esin HATİPOĞLU	9
Av. Muammer AYDIN	9
Birinci Oturum	17
Prof. Dr. Rayegan KENDER	19
Prof. Dr. Samim ÜNAN	21
Doç. Dr. Emine YAZICIOĞLU	36
Av. Dr. Hacı KARA	51
Soru - Yanıt	75
İkinci Oturum	89
Av. Esin HATİPOĞLU	91
Prof. Dr. Dr. Selçuk DEMİRBULAK	91
Prof. Dr. Fehmi ÜLGENER	91
Av. İlyas KAMILOĞLU	104
Doç. Dr. Pınar AKAN	143
Soru - Yanıt	159

İSTANBUL BAROSU
DENİZCİLİK VE DENİZ HUKUKU
KOMİSYONU

Divan	Adı	Soyadı
Baro Başkanı	Av. MUAMMER	AYDIN
Koordinatör	Prof.Dr.Dr. SELÇUK	DEMİRBULAK
Başkan	Av. Dr. HACI	KARA
Başkan		
Yardımcısı	Av. İLYAS	KAMİLOĞLU
Sekreter	Av. ESİN	HATİPOĞLU
	Av. SAİME	DALYAN
	Av. AYKUT	ERDOĞAN
	Doç.Dr.Av. PINAR	AKAN
	Av. EMEK	ÖZTÜRK
	Av. İLHAN	AYDIN
	Av. HAKAN	MURAN
	Av. ERTAN	MANTAŞ
	Stj.Av. SELÇUK	ESENYEL

Deniz Hukuku

Ülkemizde ilk *Deniz Ticaret Kanunu* 1864'te yürürlüğe giren *Ticareti Bahriye Kanunu*'dur. Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte 65 yıl sonra 2. *Deniz Ticaret Kanunumuz* 1929 yılında yürürlüğe girmiştir.

Yürürlükteki 6762 sayılı *Ticaret Kanunumuzun* 4. kitabı deniz ticaretine ayrılmıştır, Ancak 1956 tarihinden beri yürürlükte olan *Ticaret Kanununun* diğer hükümleri gibi deniz ticaretine dair hükümleri de zamanla eskimiş ve gereksinimleri karşılayamaz hale gelmiştir.

Bunun yanı sıra değişen ve gelişen toplum dinamikleri ve uluslararası ticaret koşulları yeni bir *Ticaret Kanunu* hazırlanmasını gerektirmiştir.

Deniz Hukuku alanında yayımlanmış pek az yayın var.

Meslektaşlarımız bu konuda sık sık yayın istemlerini bizlere iletiyorlar idi. Bu kitap vesilesiyle bir bakıma bu istemi de karşılamış oluyoruz.

İstanbul Barosu Denizcilik ve Deniz Hukuku Komisyonu'nu bu etkinliğinden dolayı kutluyoruz.

Kitabın Ticaret Yasası Tasarısı'ni geliştireceğine inanıyoruz.

Yeni bir yayında buluşmak umuduyla...

Av. Celal ÜLGEN
Yayın Kurulu Başkanı

**İSTANBUL BAROSU
&
MARMARA ÜNİVERSİTESİ**

**TÜRK TİCARET KANUNU TASARISI
ile
DENİZ TİCARET HUKUKUNA GETİRİLEN
DEĞİŞİKLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ
PANELİ**

**7 Kasım 2009
T.C Marmara Üniversitesi
Haydarpaşa Yerleşkesi**

Av. ESİN HATIPOĞLU

Değerli Hocalarımız, kıymetli misafirlerimiz, panelimize hoş geldiniz. Teknik bir gecikmeden dolayı çok özür diliyoruz. Öncelikle kendimi tanıtmak istiyorum. İstanbul Barosu Denizcilik ve Deniz Hukuku Komisyonu Genel Sekreteriyim. Şimdi açılış konuşmasını yapmak üzere hiç vakit kaybetmeden İstanbul Barosu Başkanımız Sayın Av. Muammer Aydın'ı kürsüye davet ediyorum.

Av. MUAMMER AYDIN

(İstanbul Barosu Başkanı)

Sayın katılımcılar, Değerli Meslektaşlarım;

İstanbul Barosu'nun yaptığı panelleri takip eden ve bu panellerin takibiyle kendilerine sertifika vereceğimiz arkadaşlarımız var. Dolayısıyla yaptığımız bu etkinlikler gerçekten takip edildiğinde özellikle genç meslektaşlarımıza çok önemli bilgiler katacak durumda. Bunlardan birisini de bugün İstanbul Barosu Denizcilik ve Deniz Hukuku Komisyonu gerçekleştiriyor. Kurulduğu günden beri gerçekten önemli konulara değinen, bunları hayata geçiren, bununla ilgili farkındalık yaratan ve bilgilerimizi tazeleyen Komisyon Başkanı ve arkadaşlarımıza teşekkürü bir borç biliyorum.

Türk Ticaret Kanunu Tasarısı diğer temel yasalarda olduğu gibi özellikle Avrupa Birliğiyle ilgili uyum yasaları çerçevesinde birtakım değişiklik ihtiyaçları doğrultusunda yapılan çalışmalarla belli noktalara getirildi ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısının bir bölümü de bildiğiniz gibi Deniz Ticaret Kanunuyla ilgili. Ülkemizde ilk Deniz Ticaret Kanunu

1864'te yürürlüğe giren Ticareti Bahriye Kanunu, o günkü adıyla Kanunnameyi Hümayunu Ticareti Bahriye. Bundan 65 yıl sonra 1897 tarihli Alman Ticaret Kanununun 474. maddesinden başlayan şekilde 4. kitabının hemen hemen tamamı iktibas suretiyle 2. Deniz Ticaret Kanunumuzun 1929 yılında yürürlüğe girmiş olmasıyla Cumhuriyet döneminin ilk ve önemli kanunlarından birisi olarak hayatımıza girmiştir. Yürürlükteki 6762 Sayılı Ticaret Kanunumuzun 4. kitabı deniz ticaretine ayrılmıştır, ancak 1956 tarihinden beri yürürlükte olan Ticaret Kanununun diğer hükümleri gibi deniz ticaretine dair hükümleri de zamanla eskimiş ve gereksinimleri karşılayamaz hale gelmiş ve bunun yanı sıra değişen toplum ihtiyaçları ve uluslararası ticaretle yeni bir Ticaret Kanunu hazırlanması ihtiyacı da doğmuştur. Bu bağlamda sözlerimin başında da söylediğim gibi bir Ticaret Kanunu Tasarısı hazırlandı ve bunun içerisinde de deniz ticaretiyle ilgili yeni bir bab, yeni bir kitap içinde yer aldı. Tabii bu değişikliklerin Avrupa Birliğinin ekonomik, ticari ve siyasi bir güç olmasının yanı sıra maddi hukuk sahasında da kurallar koyan bir topluluk haline gelmesi önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Avrupa Birliği hukuku özellikle ticaret şirketleri, sermaye piyasası ve ticari işletme alanlarında deniz, kara ve hava taşımacılığıyla, sigorta konularında kendisini hissettirecek düzeye ulaşmıştır. Her ne kadar bazı konularda eleştiresek de, bazen çifte standartta bulduklarını bilsek de, dünyayla entegrasyon açısından Avrupa Birliği hukukunun da hukukumuzu etkileyebileceğini gözden kaçırmamak gerekiyor.

Bu nedenle 5 yıl süren bir çalışma neticesinde hazırlanan Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ilk kez 28 Şubat 2005 tarihinde kamuoyunun bilgi ve değerlendirmesine sunulmuştur. Tasarı 1353 madde ve 2 de geçici maddeden oluşmaktadır. 5 ay gibi kısa süren bir değerlendirme sonrasında taslak 9 Ekim 2005 tarihinde Başbakanlığa gönderilmiştir. 15 Kasım 2005 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca Adalet Komisyonu Başkanlığına havale edilen Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Adalet Komisyonunun 01 Aralık 2005 tarihli toplantısında ayrıntılı bir çalışmayla alt komisyonda değerlendirmeye alınmıştır. Tasarı 02 Aralık 2005 tarihinde kamu kurum ve kuruluşlarına, üniversitelere, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine, Ticaret ve Sanayi Odalarına, ticaret borsalarına, Deniz Ticaret Odalarına ve barolara, diğer ilgili sivil toplum kuruluşlarına ve örgütlerine gönderilmiş, görüşlerinin bildirilmesi istenmiştir. Öngörülen bu 6 aylık süre sonunda alt komisyon ilgili kuruluşlar tarafından sunulan görüşlerden faydalanarak çalışmalarını bitirmiştir. Bu arada o tarih itibariyle yine İstanbul Barosu da bu tasarının, yani Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve içindeki deniz ticaretiyle ilgili hükümleri de kastederek söylüyorum, bu tasarının o tarih itibariyle eksik yönlerini, aksak yönlerini ve İstanbul Barosunun görüşlerini de içeren bir panel yapmıştık o tarihte, bu panelle ilgili kitabımızı da çok kısa bir sürede basarak hem Türkiye Büyük Millet Meclisindeki bütün milletvekillerine gönderdik, hem de komisyondaki kişileri bilgilendirmek amacıyla Türkiye Barolar Birliği-

ne, diğer barolara, üniversitelere bu görüşlerimizi gönderdik. Komisyon ilgili kuruluşlar tarafından sunulan bu görüşlerden faydalanarak çalışmalarını bitirdi. Tasarının son şekliyle Adalet Komisyonu tarafından 2006 Ekim ayında görüşmeye başlanması hedeflenmişse de, geçen yıl meclis gündemine alınabilirdi ve bir kısım bazı maddelerin görüşülmesine müteakip de ara verildi. Tahminimiz yeni yasama döneminde Ticaret Kanunu Tasarısıyla ilgili görüşmelere yeniden başlanılacaktır.

Türk Ticaret Kanunu Tasarısı gerekçesinde belirtilen deniz ticaret ve sigorta hukukunda yapılan temel değişikliklere değinmek istiyorum. Bunların başlıcaları şunlar:

1. Öncelikle Türk Ticaret Kanunu başlangıç ve son hükümleri hariç 5 kitaptan oluşmaktayken önceden yeni Türk Ticaret Kanunu 6 kitaptan oluşmaktadır. Eklenen yeni kitap taşıma hukukuna ilişkindir.

2. Navlun sözleşmelerine ilişkin hükümlerde hem 1968 Visby Protokolü kuralları, hem de 1978 Hamburg kuralları müştereken kullanılmıştır.

3. Deniz yoluyla yolcu taşımalarında 2002 Atina Sözleşmesi hükümleri aynen alınmıştır.

4. Deniz kazaları bakımından York Anwers Kurallarında 1974 ve 1994 yıllarında yapılan değişiklikler temel olarak alınmıştır.

5. Çatmada 1910 tarihli Brüksel Sözleşmesi hükümleri esas alınmıştır.

6. Türk Ticaret Kanununda yer alan kurtarma ve yardım "*kurtarma*" başlığı altında düzenlenmiş ve bu düzenlemede 1989 Londra

Sözleşmesi ve 2 no.lu eki esas alınmıştır.

7. Gemi alacaklısı hakları düzenlenirken kanuni rehin hakkı ve imtiyaz bakımından 1993 Cenevre Sözleşmesi ihtiyati haciz bakımındansa 1999 Cenevre Sözleşmesi hükümleri esas alınmıştır.

8. Deniz ticaretini düzenleyen 5. kitabın 7. kısmında deniz alacakları bakımından özel cebri icra hükümleri getirilmiştir.

9. Türk Ticaret Kanununda yer almayan gemi kirası Fransız, Hollanda ve Türk Borçlar Kanunundaki kira hükümleri esas alınarak düzenlenmiş ve yeni hükümler eklenmiştir.

10. Türk Ticaret Kanununda bulunmayan zaman zaman üzerine kiralama -time charter- yani Fransız hukukundaki düzenlemeler esas alınarak yeni düzenlemelere gidilmiştir.

11. Sigortayla ilgili genel hükümlerden sonra özel sigorta türleri düzenlenmiştir.

12. Yangın, zirai sigorta ve deniz sigortasına dair hükümler tamamen yürürlükten kaldırılmıştır.

13. Sigorta zarar, yani mal ve sorumluluk sigortası ve can sigortası, hayat sigortaları, sağlık ve hastalık, kaza sigortaları gibi başlık altında düzenlemeler gerçekleştirilmiştir ve son olarak da sorumluluk sigortalarında madde 1456'da zarar görenin doğrudan doğruya sigortacıya dava hakkı kabul edilmiştir.

Şunu önemle belirtmek gerekiyor ki, AB'ye uyum yasaları çerçevesinde çıkartılan Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu uygulamalarında ciddi sorunlar

yaşanmıştır. Ticaret Kanunu Tasarısı hakkında da bu endişelerin tekrar gündeme geldiği görülmektedir. İstanbul Barosu olarak Türk Ticaret Kanunu Tasarısıyla ilgili bazı değerlendirmelerimiz olduğunu ifade etmiştim. Bunlardan önemli bir kısmı da özellikle avukat meslektaşlarımızın denetleme hususunda mali denetlemenin dışında, hatta mali denetlemeyi yapanlarla birlikte hukuki denetleme yapan olarak da burada yer almaları gerektiği hususuydu. Bununla ilgili Sayın Hocamız bizi kırmayarak İstanbul Barosuna davet etmiştim, kendisiyle gerekli görüşmeleri yaptık, ancak kendisini ikna etme şansımız olmamıştı. Sadece “*ben ikna olmadım, ama karşı da çıkmayacağım*” demişti, ama kendisinin içine dahil etmediği hükümleri komisyonun doğrudan doğruya dahil etme şansı olmadığını da biliyoruz.

Ancak, Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Meclisteki görüşmelerinin de İstanbul Barosu olarak takibimizde olacağını bir kez daha belirtmek istiyorum. Oradaki özellikle milletvekilleri aracılığıyla, önergelerle belki avukatların da anonim şirketlerdeki denetlemede hukuki denetleme kısmında yer alması gerçekleşebilir ve meslektaşlarımıza zaten yaptıkları bu görevler nedeniyle yeni iş alanları açma noktasında, yeni görev alanları açma noktasında da İstanbul Barosu olarak faydamız dokunabilir diye düşünüyorum. Bu nedenle de tasarı henüz yasalaşmadan birtakım değişikliklere uğramış olması da bu İstanbul Barosu olarak bizim kaygılarımızı artırmaktadır. Bu nedenle önceki yasalaşma süreçlerinde yaşananlardan ders alınarak ülkemiz deniz ticaret sektörünün gereksinim-

lerini en iyi şekilde karşılayacak bir Ticaret Kanununun yürürlüğe konulabilmesi için İstanbul Barosu olarak her türlü katkıyı vermeye hazır olduğumuzu bir kez daha ifade etmek istiyorum ve bu panelin gerçekleşmesine katkı veren değerli meslektaşlarıma başta teşekkür ettiğim gibi bugün bu panelin gerçekleşmesinde bize katkı veren, bizleri aydınlatacak olan değerli hocalarıma da şükranlarımı sunuyorum, sevgi ve saygılarımı sunuyorum. Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum.

Av. ESİN HATİPOĞLU

Sayın Baro Başkanımıza değerli konuşması için teşekkür ediyoruz. 1. Oturumu başlatmak üzere 1. Oturum Başkanı Sayın Hocamız Prof. Dr. Rayegan Kender'i davet ediyoruz.